

SCI-CONF.COM.UA

**MODERN DIRECTIONS
OF SCIENTIFIC RESEARCH
DEVELOPMENT**

**PROCEEDINGS OF XIII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JUNE 15-17, 2022**

**CHICAGO
2022**

MODERN DIRECTIONS OF SCIENTIFIC RESEARCH DEVELOPMENT

Proceedings of XIII International Scientific and Practical Conference

Chicago, USA

15-17 June 2022

Chicago, USA

2022

UDC 001.1

The 13th International scientific and practical conference “Modern directions of scientific research development” (June 15-17, 2022) BoScience Publisher, Chicago, USA. 2022. 883 p.

ISBN 978-1-73981-126-6

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Modern directions of scientific research development. Proceedings of the 13th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Chicago, USA. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/xiii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-modern-directions-of-scientific-research-development-15-17-iyunya-2022-goda-chikago-ssha-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: chicago@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2022 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2022 BoScience Publisher ®

©2022 Authors of the articles

112. *Кужель Я. С.* 701
 МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ В
 ТЕКСТАХ СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКИХ ЗМІ
113. *Мелехіна А. М., Карпенко М. Ю.* 705
 ВИКОРИСТАННЯ МІЛТОН-МОДЕЛІ У ПРОМОВАХ
 ПОЛІТИКІВ (НА ПРИКЛАДІ ПРОМОВ ТЕРЕЗИ МЕЙ ТА
 БОРИСА ДЖОНСОНА)
114. *Палій В. П., Замрига П. Ю.* 712
 ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ
 ПРИСЛІВНИКА «ТРОП» В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ
 ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

PHILOSOPHICAL SCIENCES

115. *Корх О. М., Антонова В. Ю.* 718
 УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОЇ
 ЦИВІЛІЗАЦІЇ

ECONOMIC SCIENCES

116. *Andrus O.* 731
 NUCLEAR ENERGY IN THE WORLD: PROBLEMS AND
 PROSPECTS
117. *Atayeva O. A.* 734
 WAGE STRUCTURING PROBLEMS IN MARKET CONDITIONS
118. *Doronina M., Mykhailenko D., Doronin A.* 739
 HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT OF THE ORGANIZATION
 THROUGH KNOWLEDGE
119. *Hryzo D. A.* 742
 ANALYSIS OF THE CURRENT EXPERIENCE OF THE US ARMY
 IMAGE MARKETING COMPANY
120. *Ismailova Esma Mustafa kizi* 745
 METHODOLOGICAL BASES FOR ASSESSING THE
 COMPETITIVENESS OF ENERGY RESOURCES OF THE
 CASPIAN COUNTRIES WITH THE DOUBLE DIAMOND MODEL
121. *Mammadova A. V., Mammadli Z. T., Valiyeva T. F., Gazanfarli L. F.* 753
 ORGANIZATION OF PRODUCTION OF COMPETITIVE
 PRODUCTS IN THE FOOD INDUSTRY OF AZERBAIJAN
122. *Manucharyan M. G.* 760
 ANALYSIS OF THE DANISH ECONOMIC MIRACLE MODEL
123. *Toporkova O., Akimova N., Naumova T.* 768
 STRATEGY OF ANTI-CRISIS MANAGEMENT IN ACCOUNTING
 AND ANALYTICAL INFORMATION SYSTEM
124. *Артюх О. В., Затока Т. В., Муренко Т. О.* 777
 ВНУТРІШНІЙ ПОДАТКОВИЙ АУДИТ ЯК ПОНЯТІЙНА
 КАТЕГОРІЯ У СИСТЕМІ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

УДК 339.3.657

ВНУТРІШНІЙ ПОДАТКОВИЙ АУДИТ ЯК ПОНЯТІЙНА КАТЕГОРІЯ У СИСТЕМІ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

Артюх Оксана Валентинівна,

д.е.н., професор,

Затока Тетяна Вікторівна,

к.е.н., ст. викладач

Муренко Тетяна Олександрівна,

к.е.н, доцент

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

Анотація: В умовах зміни контрольної парадигми важним аспектом дослідження стає внутрішній аудит у сфері оподаткування, успішне функціонування якого безпосередньо позначатиметься на результативності виконання зовнішнього податкового контролю. Тому досить значимими стають дослідження концептуальних, теоретико-методичних аспектів внутрішнього контролю та його структурних компонентів, зокрема внутрішнього податкового аудиту. У межах даної публікації на підставі компаративного аналізу нормативних вимог, наукових та фахових джерел розглянуто поняття «внутрішній податковий аудит» та запропоновано його законодавче закріплення у вітчизняній системі внутрішнього контролю.

Ключові слова: внутрішній податковий аудит, понятійна категорія, внутрішній контроль, нормативне забезпечення.

Якщо звернутися до основних нормативних документів у сфері аудиторської діяльності, то можна відмітити, що в Міжнародних стандартах контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (далі - МСА) прямо не визначається зміст терміну «внутрішній аудит», хоча розкриваються похідні від нього дефініції: внутрішні аудитори (Internal

auditors); відділ внутрішнього аудиту (internal audit function; діяльність внутрішнього аудиту (Internal audit function) [1].

На підставі узагальнення нормативних, наукових та інших фахових джерел за означеною тематикою можна відмітити, що внутрішній аудит суб'єктів підприємництва представляє собою складову внутрішнього контролю, яка по відношенню до нього є частиною до цілого. Якщо предметом внутрішнього аудиту є діяльність з надання впевненості та консультування (за МСА), то предметом внутрішнього контролю можуть бути всі процеси, пов'язані з діяльністю підприємства; при цьому межі такого контролю простягаються від прийняття управлінського рішення до визначення його результативності [2].

Разом з цим співставлення понять, пов'язаних з внутрішнім аудитом та внутрішнім контролем свідчить про деяку змістовну неузгодженість. Річ в тому, що за визначенням МСА внутрішній контроль забезпечує достатню впевненість щодо «досягнення цілей суб'єкта господарювання стосовно достовірності фінансового звітування, ефективності та результативності діяльності» [1], але оперування терміном «достатність» в рамках вимог МСА навряд чи можна назвати коректним через те, що в аудиторській діяльності достатність, як поняття, усвідомлюється одночасно з поняттям «обґрунтованість». З цього приводу не можна не відмітити, що функціонал внутрішнього контролю пов'язаний не тільки з виконанням уповноваженими фахівцями завдань з надання обґрунтованої впевненості, але і з виконанням завдань з надання обмеженої впевненості та інших завдань, що не є аудитом чи оглядом історичної фінансової інформації, які не вимагають досягнення достатньої впевненості.

На наше переконання, при розкритті змісту внутрішнього контролю доцільно застосовувати достатність / обґрунтованість, як поняття, лише в залежності від цільового спрямування контрольних заходів, тобто за прямим призначенням завдань контролю. До того ж варто зауважити, що діяльність внутрішнього аудиту за МСА трактується як «надання впевненості та

консультування» без дотримання умови «забезпечення достатньої впевненості» [1].

У бюджетній сфері під дефініцією «внутрішній аудит» нормативно прийнято трактувати «діяльність підрозділу внутрішнього аудиту в бюджетній установі, спрямована на удосконалення системи управління, запобігання фактам незаконного, неефективного ... використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності бюджетної установи ..., поліпшення внутрішнього контролю» (ст. 1 Стандартів внутрішнього аудиту, ст. 26 Бюджетного кодексу України) [3, 4].

Метою внутрішнього аудиту є надання незалежних та об'єктивних рекомендацій і консультацій, спрямованих на ... підвищення ефективності процесів управління [5]. Таке тлумачення внутрішнього аудиту не суперечить і вимогам Положення «Про організацію внутрішнього аудиту в банках України», затвердженого Постановою Правління Національного банку України від 10.05.2016 р. за № 311. У Порядку проведення внутрішнього аудиту (контролю) у фінансових установах, затвердженого Розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 05.06.2014 р. № 1772 [6], внутрішній аудит фінансової установи розкривається з точки зору його організації, тобто як служба (структурний підрозділ або окрема посадова особа, що проводить внутрішній аудит/ контроль).

Огляд нормативно-правових актів показав, що підходи до сутності внутрішнього аудиту при його функціонуванні в бюджетній сфері та підприємницьких структурах не мають принципових протиріч, і в загальному сенсі вони скоріше подібні за певними властивостями.

Не можна не звернути увагу і на те, що внутрішній аудит нерідко досліджується в площині його видового різноманіття, як-то: функціональний аудит, організаційно-технічний аудит, аудит систем управління, аудит видів діяльності, аудит на відповідність та інші. Виходячи з функціональної багатогранності внутрішнього аудиту, виділяють такі його види: операційний, управлінський, соціальний; аудит сегментів діяльності, аудит бізнес процесів.

Перелічувати таким чином різні види внутрішнього аудиту, застосовуючи різні ознаки систематизації, можна до нескінченності із зазначенням того, що кожен з цих видів має, за великим рахунком, обґрунтоване право на існування. Ці дані в рамках даної публікації приведені тільки з однією ціллю – показати, що внутрішній аудит в умовах перетворень контрольної парадигми є досить динамічним процесом, який швидко і відповідним чином реагує на сучасні виклики суспільства в цілому та бізнес-спільноти зокрема.

На підґрунті нормативного тлумачення внутрішнього аудиту та функціональних спрямувань внутрішніх аудиторів (за МСА 610, МСЗНВ 3000) логічно виділити таку структурну компоненту внутрішнього аудиту як внутрішній податковий аудит (ВПА), з розкриттям його сутності в такій модифікації: ВПА – це діяльність суб'єкта господарювання з надання завдань стосовно впевненості (щодо предмету завдань) та консультуванню у сфері оподаткування, яка призначена для оцінки та поліпшення ефективності процесів корпоративного управління, а також для управління податковими ризиками в структурі внутрішнього податкового контролю суб'єкта господарювання [2].

Таке змістовне розкриття дефініції «внутрішній податковий аудит», на наш погляд, не суперечить нормативному трактуванню внутрішнього аудиту, а найбільш повно уточнює його сутність у контексті різновиду функціональних компонент внутрішнього аудиту в системі внутрішнього контролю.

ВПА у вигляді завдань з надання впевненості та інших завдань у сфері оподаткування може реалізовуватися за вимогами користувача в різних формах, як-то (але не виключно): перевірки, податкові експертизи, податковий аналіз, податкове планування; моніторинг; управління податковими ризиками; податковий супровід; податкове консультування.

Варто відмітити, що застосування тих чи інших форм ВПА цілком залежить від обраної політики внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. Так, внутрішній контроль може бути організований у вигляді служби з відокремленими функціональними підрозділами (наприклад,

відділами: ВПА, податкового планування, податкового моніторингу та інших структур).

Наприкінці доречно відзначити, що прийняття на законодавчому рівні такої понятійної категорії як «внутрішній податковий аудит» дасть змогу удосконалити концептуальні засади внутрішнього контролю у сфері оподаткування та продовжити науковий пошук у напрямку розкриття теоретико-методичних, організаційних та прикладних аспектів внутрішнього контролю.

Список літератури

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2016-2017 року. Частина I-III. Рада з Міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості. Міжнародна федерація бухгалтерів. URL : [http:// www. apu. com.ua / attachments / article/1151/2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C1. pdf](http://www.apu.com.ua/attachments/article/1151/2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C1.pdf).

2. Артюх О. В. Податковий аудит у системі фінансового контролю: теорія, методологія та організація: дис. ... доктора екон. наук: 08.00.09. Одеський національний економічний університет, Одеса, 2019.

3. Стандарти внутрішнього аудиту: наказ Міністерства фінансів України від 04.10.2011 р. № 1247, із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів України від 13.07.2017 р. № 627. URL : [http:// zakon 3. rada.gov. ua/laws / show/z1219-11](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11).

4. Бюджетний кодекс України : Кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL : [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17).

5. Про схвалення концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року : Розпорядження Кабінету міністрів України від 24.05.2005 р. № 158-р. URL : [http://zakon3.rada.gov.ua /laws/show/158-2005-%D1%80](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/158-2005-%D1%80).

6. Порядок проведення внутрішнього аудиту (контролю) у фінансових установах: Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 05.06.2014 р. № 1772. URL : [http://zakon.rada. gov.ua/ laws/ show / z0885-14](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-14).